

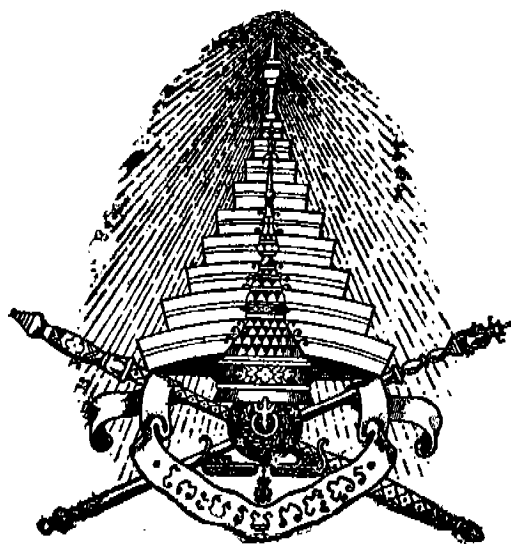

รวมกฎหมาย ระเบียบ และหนังสือแจ้งเวียน เกี่ยวกับการใช้คำนำหน้านาม

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

๑. พระราชกฤษฎีกาให้ใช้ค่านำนามสตรี พุทธศักราช ๒๔๖๐
๒. พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยค่านำนามสตรีเพิ่มเติม พระพุทธศักราช ๒๔๖๔
๓. หนังสือกรมสารบรรณคณะรัฐมนตรีฝ่ายบริหาร ที่ น.ว. ๒๖๗/๒๔๙๘ ลงวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๔๙๘ เรื่อง การใช้ค่านำนามสตรี
๔. หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ สร. ๐๒๐๔/ว.๗๕ ลงวันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๒๕ เรื่อง การใช้ค่านำนามสตรี
๕. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการใช้ตำแหน่งทางวิชาการเป็นค่านำนาม พ.ศ. ๒๕๓๖
๖. หนังสือสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ นร ๐๑๐๕/ว ๙๕๓ ลงวันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๔๘ เรื่อง การใช้คำ “ฯพณฯ” เป็นค่านำหน้าตำแหน่งในหนังสือราชการ
๗. พระราชบัญญัติค่านำนามหญิง พ.ศ. ๒๕๕๑
๘. หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๕๐๘/ท ๓๙๐๘ ลงวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๓ เรื่อง การใช้ค่านำนามสตรีที่ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์จุลจอมเกล้า
๙. หนังสือสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ นร ๐๑๐๖/๑๐๔๙ ลงวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๕๕ เรื่อง การใช้ตำแหน่งทางวิชาการ และ ดร. เป็นค่านำนามของข้าราชการตำรวจซึ่งมียศ
๑๐. ประกาศ การใช้ค่านำนามสตรีผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์จุลจอมเกล้า ลงวันที่ ๔ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๖๕

พระราชกฤษฎีกาให้ ใช้คำนำนามสตรี

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราวุธ พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าฯ ให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า คำนำนามสตรีซึ่งใช้เรียกกันอยู่ในบัดนี้ยังไม่มีหลักฐานเป็นแน่นอน จึงใช้สืบสานกันไปไม่เป็นระเบียบทรงพระราชดำริห์ เพื่อจะให้คำนำนามสตรีมีระเบียบเป็นหลักฐาน จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระราชกฤษฎีกาไว้ดังต่อไปนี้

เล่ม ๓๔ หน้า ๓๒๗ ราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๔๖๐

ข้อ ๑ สัตว์ทั่วไปทุกชั้นบรรดาศักดิ์ เว้นแต่ (๑) ผู้ที่เนือง
อยู่ในราชตระกูล (๒) ผู้ที่ได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์แลราช
ทินนาม แล (๓) ผู้ที่จะได้ยกขึ้นกล่าวโดยนเฉพาะในข้อต่อไป

(ก) ถ้าเป็นผู้ที่ยังไม่มีสามี ให้ใช้คำว่า “นางสาว” เป็น
คำนำนามเต็มแลนามสกุลของตน

ตัวอย่าง — เช่น “นางสาวอบ เอกะวัต” เป็นต้น

(ข) ถ้าเป็นผู้ที่มีสามีแล้ว แต่สามีเป็นผู้ที่ยังไม่มีบรรดาศักดิ์
ให้ใช้คำว่า “นาง” เป็นคำนำนามแล้วเอานามสกุลของสามีเข้า
ประกอบ

ตัวอย่าง — เช่น “นางม้วน เอกะวัต” เป็นต้น

ถ้าสำหรับใช้เรียกๆ เขียนโดยปรกติ (ไม่ใช้ในราชการ) จะ
ใช้แต่คำว่า “นาง” นำนามสกุลเท่านั้นก็ได้

ตัวอย่าง — เช่น “นางเอกะวัต” เป็นต้น

(ค) ถ้าสามีเป็นผู้มีบรรดาศักดิ์ชั้นต่ำกว่าพระยา ลงมา ให้ใช้
คำว่า “นาง” เป็นคำนำนาม ประกอบกับราชทินนามของสามี

ตัวอย่าง — เช่น ต่างว่าสามี ปนหลวงเอกะวัตวิสิฐ เรียกภรรยา
ว่า “นางเอกะวัตวิสิฐ” เป็นต้น

วันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๔๖๐ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ หน้า ๓๒๘

ข้อ ๒ สัตว์ที่สามมีบรรดาศักดิ์ชั้นพระยา แม่ขุนนั้นจะได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์จุลจอมเกล้าฝ่ายใน งามิได้รับพระราชทานก็ดี ให้ใช้คำว่า "คุณหญิง" เป็นคำนำนามประกอบกับราชทินนามของสาม

ตัวอย่าง — เช่น "คุณหญิงเอกะวัตวิสิฐ" เป็นต้น

ข้อ ๓ สัตว์ผู้ที่ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์จุลจอมเกล้าฝ่ายใน แม่มีสามที่มีบรรดาศักดิ์ต่ำกว่าชั้นพระยา ก็ให้ใช้คำว่า "คุณหญิง" เป็นคำนำนามได้ด้วย แลให้ใช้ราชทินนามของสามเข้าประกอบตัวในข้อ ๒

ข้อ ๔ สัตว์ที่มีสามมีบรรดาศักดิ์ชั้นเจ้าพระยา แลเป็นผู้ได้รับพระราชทานเครื่องยศด้วยแล้ว ให้ใช้คำว่า "ท่านผู้หญิง" เป็นคำนำประกอบด้วยราชทินนามของสาม

ตัวอย่าง — เช่น "ท่านผู้หญิงมุกมนตรี" เป็นต้น

ถ้ายังมีได้รับพระราชทานเครื่องยศอย่างท่านผู้หญิง ให้ใช้คำนำเหมือนภรรยาชั้นพระยาดังในข้อ ๒ นั้น

ข้อ ๕ สัตว์ที่จะใช้คำว่า "คุณหญิง" เป็นคำนำนามได้นั้น ฉะนั้นผู้ที่เป็นเอกภรรยาจำพวกเดียว นอกนั้นให้ใช้คำว่า "นาง" เป็นคำนำ

ข้อ ๖ สัตว์ผู้ที่เนื่องในพระราชวงศ์ (คือหม่อมราชวงศ์แลหม่อมหลวง) แม่เมื่อมีสามแล้ว ก็ยังให้คงใช้บรรดาศักดิ์นำนามของคนได้ต่อไป แล

เล่ม ... น. ๓๖๕ ราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๒๐

(ก) ถ้ามีสามีเป็นผู้ที่ยังไม่มีบรรดาศักดิ์ ก็ให้ใช้นามสกุลของสามีเข้าประกอบกับนามของตน

ตัวอย่าง — เช่นหม่อมหลวงวิไล ภรรยา นายแดง เอกะวัต ใช้นามว่า “ หม่อมหลวงวิไล เอกะวัต ” ดังนี้ เป็นต้น

(ข) ถ้าสามีเป็นผู้มีบรรดาศักดิ์ ก็ให้ใช้ราชทินนามของสามีประกอบกับนามของตน

ตัวอย่าง — เช่นหม่อมราชวงศ์วิลาศ ภรรยา หลวงเอกะวัตวิสิฐ ใช้นามว่า “ หม่อมราชวงศ์วิลาศ เวกะวัตวิสิฐ ” ดังนี้ เป็นต้น

อนึ่งถ้าแม้ว่าสามีจะเป็นผู้มีบรรดาศักดิ์สูงเท่าใด ๆ ก็น่าให้สตรีผู้เป็นเชษฐภคินีหรือภคินีของสามีใช้นามสกุลเดิมของตน เว้นแต่ผู้ที่ได้รับพระราชทานเครื่องยศตั้งเป็นท่านผู้หญิงแล้ว จึงให้ใช้บรรดาศักดิ์ท่านผู้หญิงแทน

ข้อ ๑ สตรีที่มีค่านามว่า “ ท่านผู้หญิง ” “ คุณหญิง ” แล “ นาง ” ตามที่กล่าวมาในข้อ ๑ ข้อ ๒ ข้อ ๓ แลข้อ ๔ นั้น ให้พึงเข้าใจว่าเฉพาะสำหรับผู้นอกกล่าวถึง ถ้าเขียนนามของตนเองไซ้ ไม่ต้องมีค่านามด้วย

ตัวอย่าง — เช่น “ แยม บูฆามาตร ” “ นวล เอกะวัตวิสิฐ ” เป็นต้น

วันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๔๖๐ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ หน้า ๓๓๐

ข้อ ๘ ท่านผู้หญิง คุณหญิง แลภรรยาข้าราชการที่ถึงแก่อสัญกรรม ถึงแก่อนิจกรรม แลถึงแก่กรรมแล้ว ผู้จะกล่าวถึง ก็ให้คงใช้คำว่า “ท่านผู้หญิง” “คุณหญิง” แล “นาง” เป็นคำนำ อยู่ตามเดิม แต่ต้องออกนามตัวด้วย

ตัวอย่าง — เช่น “ท่านผู้หญิงยิ้ม มุขมนตรี” “คุณหญิงเนียน เอกะวัตวิสิฐ” แล “นางแนบ เอกะวัตวิสิฐ” เป็นต้น

แต่ถ้าจะลงนามของตนเอง ก็ให้ปฏิบัติตามข้อ ๗

ข้อ ๙ หม่อมห้ามเจ้านาย (ก) ถ้าเป็นผู้ที่มีไต่เนื่องใน พระราชวงศ์ ให้ใช้คำว่า “หม่อม” นำนามของตนประกอบ ด้วยนามสกุลของสามี (ข) ถ้าเป็นผู้ที่เนื่องในพระราชวงศ์ (คือหม่อมราชวงศ์แลหม่อมหลวง) ให้คงใช้บรรดาศักดิ์นำ ตามเดิม

ข้อ ๑๐ ให้เสนาบดีกระทรวงวัง เป็นเจ้าหน้าที่รักษาพระราช กฤษฎีกานี้

ประกาศมาณวันที่ ๑๒ กรกฎาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๐ เป็น วันที่ ๒๔๓๖ ในรัชกาลปัจจุบันนี้

พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยคำนำนามสัตว์เพิ่มเติม

พระพุทธศักราช ๒๕๖๔

เจ้าพระยาธรรมานุวัตรมหาพิชัยราชธานินทร์ เสนาบดีกระทรวงวัง รับพระบรม
พรหมโองการในพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๑๐ ทรงมีพระ
พระเมตตาเกล้าเจ้าอยู่หัว ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า สัตว์ที่มีคำ
แห่งเป็นนางก้านัลหรือพนักงานซึ่งได้รับ ราชการ ฉลอง พระเดช
พระคุณ ไกล่ชิดพระองค์นั้น สมควรที่จะกำหนดคำนำนามเพื่อเป็น
เครื่องหมายชั้นบรรดาศักดิ์หรือความดีความชอบ ให้ผิด กับ สามัญ
สัตว์ประการ ๑ อีกประการ ๑ พระราชกฤษฎีกาเดิมที่ได้ประกาศ
ลงวันที่ ๑๒ กรกฎาคม พระพุทธศักราช ๒๕๖๐ นั้น บัดนี้ความได้
ทราบฝ่าละอองธุลีพระบาทว่า ยังมีผู้เข้าใจผิดใจคำนำนามไม่ต้อง
ตามพระราชกฤษฎีกาอันเป็นพระราชนิมมอยู่บ้าง เพื่อเป็นหลักฐาน
ในราชการต่อไป จึงโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชกฤษฎีกาเพิ่ม
เติมและบรรยายข้อความให้เป็นที่เข้าใจชัดเจน ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ สัตว์ที่เป็นนางก้านัลหรือพนักงาน ถ้ามีชั้นบรรดา
ศักดิ์ตั้งแต่พระยาขึ้นไปอย่าง ๑ หรือมีความดีความชอบดีพระราช
ทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์จุลจอมเกล้าอย่าง ๑ ให้ใช้คำนำ
นางก้านัลหรือพนักงานนั้นๆ ว่า “คุณ” ตลอดเวลาที่รับราชการ

ฉลองพระเดชพระคุณ หรือดำรงตำแหน่งเป็นสมาชิกเครื่องราช
อิสริยาภรณ์อยู่นั้น

ข้อ ๒ สัตว์ที่บิดามีบรรดาศักดิ์ตั้งความข้อ ๑ นั้น ถ้าได้ทรง
พระมหากรุณาโปรดเกล้าฯ ให้มีตำแหน่งเป็นนางกำนัลหรือพนักงาน
งานเป็นพิเศษแล้ว ก็ให้ใช้คำนำนามว่า “คุณ” ประดุจเดียวกัน
ตลอดเวลาที่ทรงพระมหากรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ดำรงตำแหน่งพิเศษ
อยู่นั้น

ข้อ ๓ ตามความในข้อต่าง ๆ แห่งพระราชกฤษฎีกาเดิม นั้น
ให้ฟังเป็นที่เข้าใจในพระราชนิคม ดังจะได้บรรยายต่อไป

(ก) ตามความในข้อ ๑ (ค) นั้น จะใช้คำว่า “นาง” เป็น
คำนำราชทินนามของสามีได้แต่เฉพาะเอกภรรยา ส่วนภรรยาอื่น
นั้นให้ใช้คำว่า “นาง” นำนามสกุลของสามี

(ข) ตามความในข้อ ๕ ซึ่งมีว่า นอกจากเอกภรรยาให้ใช้คำ
ว่า “นาง” เป็นคำนำนั้น คือนำนามสกุลของสามีเช่นเดียวกัน

ข้อ ๔ นอกจากข้อความที่ได้กำหนดเพิ่มเติม หรือบรรยายมา
แล้วนี้ ให้คงปฏิบัติไปตามพระราชกฤษฎีกาเดิมจงทุกประการ

ประกาศมาณวันที่ ๑๔ กันยายน พระพุทธศักราช ๒๔๖๔ เป็น
ปีที่ ๑๒ ในรัชกาลชัจุบันนี้

เรื่อง การใช้คำนำนามสตรี

เรียน เวียงกระทรวงมหาดไทย

เนื่องด้วยการใช้คำนำนามสตรีในวงราชการส่วนราชการต่าง ๆ ยังใช้
 แยกค่างกัน สำหรับสตรีที่ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์จุลจอมเกล้า ท่านนาย
 รัฐมนตรีเห็นเป็นการสมควรที่จะให้วางหลักเกณฑ์การใช้ให้เป็นระเบียบเดียวกัน และได้
 ตรวจสอบพิจารณาเรื่องคุณแล้วเห็นว่า การใช้คำนำนามสตรี นั้น ได้มีพระราชกฤษฎีกาประกาศ
 ไว้ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๖๐ แต่ในพระราชกฤษฎีกานั้น ระบุถึงสามีที่ได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์
 ประกอบด้วย ต่อมาในสมัยระบอบประชาธิปไตย รัฐบาลได้มีนโยบายที่จะไม่ขอพระราช
 ทานบรรดาศักดิ์ให้ข้าราชการ จึงได้ให้สำนักพระราชวังซึ่งเป็นผู้รักษาระเบียบพิจารณาแล้ว
 เห็นว่า เมื่อรัฐบาลในระบอบประชาธิปไตยได้มีการขอพระราชทานบรรดาศักดิ์ การใช้
 คำนำนามสตรีที่ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์จุลจอมเกล้า ก็ควรอนุโลมโดยไม่
 ต้องยึดถือบรรดาศักดิ์ของสามีเป็นเกณฑ์ ท่านนายกรัฐมนตรียังได้พิจารณาความเห็นของสำนัก
 พระราชวังในเรื่องนี้แล้ว เห็นว่า คำนำนามสตรีมีขอบรรดาศักดิ์ หากเป็นคำยกย่องที่ให้
 เกียรติแก่สตรี ซึ่งสตรีที่ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์จุลจอมเกล้า ยังสมควร
 ได้รับคำยกย่องอยู่ เพราะว่าเป็นเกียรติที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานให้
 เป็นกรณีพิเศษ โดยรัฐบาลมิได้ขอพระราชทาน และโดยที่ระบอบประชาธิปไตยเรา
 ก็ยังมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขอยู่ เพื่อเป็นการเทอคทูนองค์พระมหากษัตริย์ ก็สมควรที่จะ
 ยกย่องสตรีผู้ที่ได้รับเกียรติจากองค์พระมหากษัตริย์ด้วย จึงสั่งให้ถือเป็นระเบียบปฏิบัติโดย
 อนุโลมตามพระราชกฤษฎีกา ยึดถือเครื่องราชอิสริยาภรณ์จุลจอมเกล้าที่สตรีได้รับพระราช
 ทาน ใช้คำนำนามสตรี คือ ผู้ที่ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ทุติยจุลจอมเกล้า
 วิเศษขึ้นไป ใช้คำนำนามว่า ท่านผู้หญิง สำหรับผู้ที่ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยา
 ภรณ์ทุติยจุลจอมเกล้า ทติยจุลจอมเกล้า และจตุตถจุลจอมเกล้าให้ใช้คำนำนามว่า คุณหญิง
 จึงเรียนมา เพื่อจักได้ถือปฏิบัติต่อไป.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(หลวงชำนาญอักษร)

เลขาธิการคณะรัฐมนตรีฝ่ายบริหาร

สำเนาถูกต้อง
Sant Sam
 (นายสวพงศ์ อ่อนบุษ)
 อธิบดีกรมข้าราชการพิเศษ

เรื่อง การใช้คำนำนามสตรี

เรียน เวียงนครหลวงทบวงกรม

อ้างถึง หนังสือกรมสารบรรณคณะรัฐมนตรีฝ่ายบริหาร ที่ น.ว.๒๒๗/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๕๕

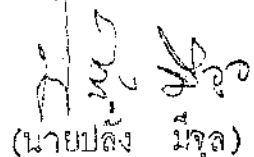
สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือที่ น.ว.๒๒๗/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๕๕

ตามหนังสือที่อ้างถึง วางระเบียบเกี่ยวกับการใช้คำนำนามสตรีที่ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์จุลจอมเกล้า ถึงความละเอียดจนอยู่ในสำเนาหนังสือกรมสารบรรณคณะรัฐมนตรีฝ่ายบริหาร ที่ น.ว.๒๒๗/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๕๕ ซึ่งแนบมาพร้อมกับหนังสือนี้ นั้น

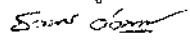
โดยที่การใช้คำนำนามสตรีตามระเบียบดังกล่าว หมายถึงเฉพาะผู้ที่มิสามีเท่านั้น ไม่คลุมถึงผู้ที่ยังไม่มีสามี ซึ่งใช้คำนำนามว่า นางสาว ผู้ที่ยังไม่มีสามีดังกล่าว เมื่อได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์จุลจอมเกล้าแล้ว บังคับต้องใช้คำนำนามว่า นางสาว ต่อไปตามเดิม เว้นแต่ผู้ที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้รับราชการสนองพระเดชพระคุณในตำแหน่งนางพระกำนัลและพนักงาน จึงใช้คำนำนามว่า "คุณ" สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเห็นว่า สตรีที่ยังไม่มีสามี ซึ่งได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์จุลจอมเกล้าสมควรได้รับคำยกย่องเช่นกัน จึงเห็นควรวางระเบียบการใช้คำนำนามสตรีที่ยังไม่มีสามีดังกล่าว โดยให้ถือเป็นระเบียบปฏิบัติดังนี้ สำหรับสตรีที่ยังไม่มีสามี ซึ่งใช้คำนำนามว่า นางสาว เมื่อได้รับพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าฯ พระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์จุลจอมเกล้าตั้งแต่ชั้นจตุตถจุลจอมเกล้าขึ้นไป ให้ใช้คำนำนามว่า "คุณ"

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๖๕ ลงมติเห็นชอบด้วย และให้ถือเป็นระเบียบปฏิบัติตามที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเสนอ จึงเรียนขึ้นมายังท่านเพื่อถือปฏิบัติต่อไป.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(นายปลั่ง นิจกุล)

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สำเนาถูกต้อง

(นายอรรถพงษ์ อ่อนนุช)
อธิบดีสำนักนายกรัฐมนตรี

กองประกาศิต.

โทร. ๒๕๑๐๕๐๐

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี
ว่าด้วยการใช้ตำแหน่งทางวิชาการเป็นค่านำหน้านาม
พ.ศ. ๒๕๓๖

โดยที่กฎหมายว่าด้วยสถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่งกำหนดสิทธิและวิธีปฏิบัติในการใช้ตำแหน่งทางวิชาการเป็นค่านำหน้านามไว้ต่างกันเป็นการแตกต่างกัน จึงสมควรวางระเบียบปฏิบัติราชการในเรื่องนี้ เพื่อประโยชน์แก่งานสารบรรณและความเป็นระเบียบแบบแผนเดียวกัน ตลอดจนเป็นการยกย่องเชิดชูเกียรติของผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการ

อาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๑ (๘) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี จึงวางระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการใช้ตำแหน่งทางวิชาการเป็นค่านำหน้านาม พ.ศ. ๒๕๓๖”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไป

ข้อ ๓ บรรดาระเบียบ ข้อบังคับ และคำสั่งอื่นใด ในส่วนที่กำหนดไว้แล้วในระเบียบนี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

“งานสารบรรณ” หมายความว่า งานสารบรรณตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ

“ตำแหน่งทางวิชาการ” หมายความว่า ตำแหน่งศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ หรือผู้ช่วยศาสตราจารย์ ซึ่งได้รับแต่งตั้งตามกฎหมายว่าด้วยสถาบันอุดมศึกษา ไม่ว่าจะเป็นตำแหน่งทางวิชาการประจำ ตำแหน่งทางวิชาการพิเศษ ตำแหน่งทางวิชาการเกียรติคุณหรือที่เรียกชื่ออย่างอื่นในลักษณะเดียวกัน

“ผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการ” หมายความว่า ผู้ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการและยังคงดำรงตำแหน่งหรือมีสิทธิใช้ตำแหน่งนั้นตามกฎหมายหรือระเบียบของสถาบันอุดมศึกษา

“สถาบันอุดมศึกษา” หมายความว่า มหาวิทยาลัย วิทยาลัย สถาบัน โรงเรียน หรือสถาบันการศึกษาที่ใช้ชื่ออย่างอื่นของรัฐหรือเอกชน ซึ่งเปิดสอนในระดับปริญญาและมีอำนาจประสาทปริญญาแก่ผู้สำเร็จการศึกษา

ข้อ ๕ ให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการมีสิทธิใช้ตำแหน่งทางวิชาการที่ได้รับเป็นคำนำหน้านาม
ได้ในการลงชื่อ หนังสือ เอกสาร งานสารบรรณหรือการเรียกขานใดๆ เสมือนยศ หรือคำนำหน้านามอย่างอื่น

ข้อ ๖ ในกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการมีสิทธิใช้คำนำหน้านามอย่างอื่นด้วย ให้เรียง
ตามลำดับก่อนหลัง ดังนี้

๖.๑ ตำแหน่งทางวิชาการ

๖.๒ ยศ

๖.๓ บรรดาศักดิ์ ฐานันดรศักดิ์ หรือคำนำหน้านามสตรีที่ได้รับพระราชทานเครื่อง
ราชอิสริยาภรณ์และมีสิทธิใช้คำนำหน้านามนั้นตามกฎหมาย ระเบียบหรือประกาศของทางราชการ

ข้อ ๗ ผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการจะใช้ตำแหน่งทางวิชาการได้ชื่อหรือต่อท้ายชื่อก็ได้

ในกรณีดำรงตำแหน่งทางบริหารหรือตำแหน่งอื่นด้วย ผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการจะใช้ทั้ง
ตำแหน่งทางวิชาการและตำแหน่งทางบริหารหรือตำแหน่งอื่นได้ชื่อหรือต่อท้ายชื่อพร้อมกันก็ได้

ข้อ ๘ ในกรณีที่ผู้ใดใช้ตำแหน่งทางวิชาการเป็นคำนำหน้านาม ผู้นั้นไม่สมควรใช้ คำว่า “นาย”
“นาง” หรือ “นางสาว” เป็นคำนำหน้านามพร้อมกับตำแหน่งทางวิชาการ

ข้อ ๙ ภายในบังคับแห่งกฎหมายหรือระเบียบว่าด้วยสถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่ง การใช้
ตำแหน่งทางวิชาการเป็นคำนำหน้านามอาจใช้อักษรย่อ ดังนี้

๙.๑ ศาสตราจารย์ ศาสตราจารย์พิเศษ ศาสตราจารย์เกียรติคุณ หรือที่เรียกชื่อ
อย่างอื่นในลักษณะเดียวกัน ใช้อักษรย่อ ศ.

๙.๒ รองศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์พิเศษ ใช้อักษรย่อ รศ.

๙.๓ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเศษ ใช้อักษรย่อ ผศ.

ข้อ ๑๐ ในกรณีที่บุคคลอื่นหรือทางราชการจะเรียกชื่อผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการ จะใช้
ตำแหน่งทางวิชาการตามระเบียบนี้หรือไม่ก็ได้ตามที่เห็นสมควร

ข้อ ๑๑ ให้ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีรักษาการตามระเบียบนี้ และให้มีอำนาจตีความและวินิจฉัย
ปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๑๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๓๖

ชวน หลีกภัย

นายกรัฐมนตรี

กระทรวงกลาโหม
เลขที่ ๓๖๒๐
วันที่ ๑๕ มิ.ย. ๕๘
เวลา ๑๖.๕๘

ที่ นร ๐๑๐๕/วธ๕๓

สำนักนายกรัฐมนตรี

ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๑๒ เมษายน ๒๕๕๘

เรื่อง การใช้คำ “ฯพณฯ” เป็นคำนำหน้าตำแหน่งในหนังสือราชการ

เรียน ปลัดกระทรวงกลาโหม

กรม. ลม.
๑๕ มิ.ย. ๕๘

ด้วยสำนักนายกรัฐมนตรีได้พิจารณาเห็นว่า มีส่วนราชการต่างๆ ถือปฏิบัติในการจัดทำหนังสือราชการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. ๒๕๒๖ ถึงบุคคลธรรมดาที่ดำรงตำแหน่งระดับสูง เช่น ตำแหน่ง นายกรัฐมนตรี ประธานรัฐสภา ประธานศาลฎีกา ประธานศาลรัฐธรรมนูญ รองนายกรัฐมนตรี หรือ รัฐมนตรีว่าการกระทรวง..... เป็นต้น เมื่อใช้คำขึ้นต้น กราบเรียนหรือเรียนตามฐานะของผู้รับหนังสือแล้ว จะใช้คำนำหน้าตำแหน่งว่า “ฯพณฯ” แล้วจึงลงตำแหน่งของผู้ที่หนังสือนั้นมีถึง เช่น กราบเรียน ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี กราบเรียน ฯพณฯ ประธานรัฐสภา กราบเรียน ฯพณฯ ประธานศาลฎีกา กราบเรียน ฯพณฯ ประธานศาลรัฐธรรมนูญ เรียน ฯพณฯ รองนายกรัฐมนตรี หรือ เรียน ฯพณฯ รัฐมนตรีว่าการกระทรวง..... เป็นต้น

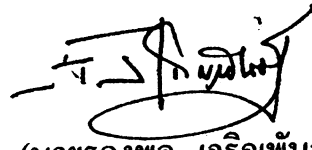
สำนักนายกรัฐมนตรีพิจารณาแล้วเห็นว่า ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. ๒๕๒๖ ข้อ ๑๑.๕ และข้อ ๑๒.๕ กำหนดให้กรอกรายละเอียดในหนังสือราชการ ในส่วนของคำขึ้นต้นว่า ให้ใช้คำขึ้นต้นตามฐานะของผู้รับหนังสือตามตารางการใช้คำขึ้นต้น สรรพนาม และคำลงท้าย ที่กำหนดไว้ในภาคผนวก ๒ แล้วลงตำแหน่งของผู้ที่หนังสือนั้นมีถึง หรือชื่อบุคคลในกรณีที่มีถึงบุคคลไม่เกี่ยวกับตำแหน่งหน้าที่ ดังนั้น ในกรณีที่หนังสือถึงผู้รับหนังสือโดยตำแหน่ง เมื่อใช้คำขึ้นต้นกราบเรียนหรือเรียนตามฐานะของผู้รับหนังสือแล้ว ให้ลงตำแหน่งของผู้ที่หนังสือนั้นมีถึง โดยไม่มีคำนำหน้าตำแหน่งว่า “ฯพณฯ”

เช่น ให้ใช้ว่า กราบเรียน นายกรัฐมนตรี กราบเรียน ประธานรัฐสภา กราบเรียน ประธานศาลฎีกา
กราบเรียน ประธานศาลรัฐธรรมนูญ เรียน รองนายกรัฐมนตรี หรือ เรียน รัฐมนตรีว่าการ-
กระทรวง..... เป็นต้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และกรุณาแจ้งให้ส่วนราชการในสังกัดทราบ

เพื่อถือปฏิบัติต่อไปด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายรองพล เจริญพันธุ์)

ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

สำนักกฎหมายและระเบียบกลาง

โทร. ๐ ๒๒๘๒ ๓๑๑๗

โทรสาร ๐ ๒๒๘๑ ๖๕๕๗

พระราชบัญญัติ

ค่านานานามหญิง

พ.ศ. ๒๕๕๑

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๓๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๑

เป็นปีที่ ๖๓ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยค่านานานามหญิง

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๘ ประกอบกับมาตรา ๓๒ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้ โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติค่านานานามหญิง พ.ศ. ๒๕๕๑”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ พระราชบัญญัตินี้ไม่กระทบการใช้คำนำหน้านามหญิงเป็นอย่างอื่นตามที่มี
กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๔ หญิงซึ่งมีอายุ ๑๕ ปีบริบูรณ์ขึ้นไป และยังไม่ได้จดทะเบียนสมรสให้ใช้
คำนำหน้านามว่า “นางสาว”

มาตรา ๕ หญิงซึ่งจดทะเบียนสมรสแล้ว จะใช้คำนำหน้านามว่า “นาง” หรือ “นางสาว”
ได้ตามความสมัครใจ โดยให้แจ้งต่อนายทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการจดทะเบียนครอบครัว

มาตรา ๖ หญิงซึ่งจดทะเบียนสมรสแล้ว หากต่อมาการสมรสได้สิ้นสุดลงจะ
ใช้คำนำหน้านามว่า “นาง” หรือ “นางสาว” ได้ตามความสมัครใจ โดยให้แจ้งต่อนายทะเบียนตามกฎหมาย
ว่าด้วยการจดทะเบียนครอบครัว

มาตรา ๗ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่การใช้ค่านำหน้านามของหญิงที่จดทะเบียนสมรสแล้ว และหญิงที่จดทะเบียนสมรสแล้ว และต่อมากการสมรสได้สิ้นสุดลงต้องใช้ค่านำหน้านามค่าเดียว โดยมีอาจเลือกได้ตามความสมัครใจ ทำให้เกิดผลกระทบต่อหญิงดังกล่าวในการดำรงชีวิตประจำวัน อาทิ การประกอบอาชีพ การศึกษาของบุตร และการทำนิติกรรมต่าง ๆ ส่งผลให้การใช้ค่านำหน้านามในลักษณะดังกล่าวของหญิงมีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างทางเพศ สมควรกำหนดให้หญิงมีทางเลือกในการใช้ค่านำหน้านามตามความสมัครใจซึ่งเป็นการสอดคล้องกับการเลือกใช้นามสกุลตามกฎหมายว่าด้วยชื่อบุคคล จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ที่ นร ๐๕๐๘/ท ๓๙๐๘

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๑ กรกฎาคม ๒๕๕๓

เรื่อง การใช้คำนำหน้านามสตรีที่ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์จุลจอมเกล้า
เรียน ปลัดกระทรวงมหาดไทย

- อ้างถึง ๑. พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยคำนำนามสตรี
๒. พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยคำนำนามสตรีเพิ่มเติม พระพุทธศักราช ๒๕๖๔
๓. หนังสือกรมสารบรรณคณะรัฐมนตรีฝ่ายบริหาร ที่ น.ว. ๒๖๗/๒๕๕๘
ลงวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๕๘
๔. หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ สร. ๐๒๐๔/ว. ๗๕
ลงวันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๒๕

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. สำเนาหนังสือกรมสารบรรณคณะรัฐมนตรีฝ่ายบริหาร
ที่ น.ว. ๒๖๗/๒๕๕๘ ลงวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๕๘
๒. สำเนาหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ สร. ๐๒๐๔/ว. ๗๕
ลงวันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๒๕

ตามที่ได้มีพระราชกฤษฎีกาและหนังสือเวียนแจ้งคำสั่งนายกรัฐมนตรีและ
มติคณะรัฐมนตรีกำหนดให้ใช้คำนำหน้านามสตรีที่ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์
จุลจอมเกล้าว่า “ท่านผู้หญิง” “คุณหญิง” หรือ “คุณ” แล้วแต่กรณี รายละเอียดปรากฏ
ตามเอกสารที่อ้างถึง นั้น

เนื่องจากระยะเวลานับแต่ได้ประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาและมีหนังสือ
แจ้งระเบียบปฏิบัติดังกล่าวได้ผ่านมานานแล้ว ประกอบกับสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
ได้รับแจ้งจากสำนักราชเลขาธิการว่า มีสตรีที่ได้รับพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้า ฯ พระราชทาน
เครื่องราชอิสริยาภรณ์จุลจอมเกล้าบางรายไม่ได้รับความสะดวกในการติดต่อกับสำนักทะเบียน
เพื่อขอเปลี่ยนคำนำหน้านาม เนื่องจากเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานทะเบียนราษฎรบางส่วนไม่ทราบ
หลักเกณฑ์การปฏิบัติ ดังนั้น สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจึงเห็นสมควรแจ้งสาระสำคัญของ
พระราชกฤษฎีกาและระเบียบปฏิบัติในเรื่องดังกล่าวมาอีกครั้งหนึ่ง เพื่อชักชวนความเข้าใจ
และให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้ถือปฏิบัติต่อไป ดังนี้

/๑. พระราชกฤษฎีกา ...

๑. พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยคำนำหน้านามสตรี (ประกาศในราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๖๐) กำหนดให้ใช้คำนำหน้านามสตรีที่ได้รับพระราชทาน เครื่องราชอิสริยาภรณ์จุลจอมเกล้าและมีสามีแล้ว ว่า “คุณหญิง” หรือ “ท่านผู้หญิง” แล้วแต่กรณีตามบรรดาศักดิ์ของสามี แต่หากเป็นสตรีผู้ที่เนื่องในพระราชวงศ์ (หม่อมราชวงศ์ และหม่อมหลวง) ยังคงให้ใช้คำนำหน้านามตามเดิม เว้นแต่เมื่อได้รับพระราชทานเครื่องยศ ตั้งเป็นท่านผู้หญิงแล้ว จึงให้ใช้คำนำหน้านามว่า “ท่านผู้หญิง”

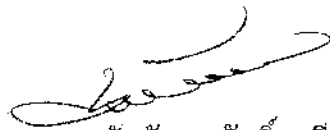
๒. พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยคำนำหน้านามสตรีเพิ่มเติม พระพุทธศักราช ๒๕๖๔ (ประกาศในราชกิจจานุเบกษาวันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๖๔) กำหนดให้ใช้คำนำหน้านาม สตรีที่ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์จุลจอมเกล้าและยังไม่มีสามีว่า “คุณ”

๓. หนังสือกรมสารบรรณคณะรัฐมนตรีฝ่ายบริหาร ที่ น.ว. ๒๖๗/๒๕๔๘ ลงวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๔๘ แจ้งว่า นายกรัฐมนตรีสั่งให้ถือเป็นระเบียบปฏิบัติโดยอนุโลม ตามพระราชกฤษฎีกา ฯ โดยยึดถือเครื่องราชอิสริยาภรณ์จุลจอมเกล้าที่สตรีได้รับพระราชทาน ในการใช้คำนำหน้านาม คือ สตรีที่ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์หุதியจุลจอมเกล้าพิเศษ ขึ้นไป ใช้คำนำหน้านามว่า “ท่านผู้หญิง” สำหรับสตรีที่ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ หุதியจุลจอมเกล้า ตติยจุลจอมเกล้า และจตุตถจุลจอมเกล้า ให้ใช้คำนำหน้านามว่า “คุณหญิง”

๔. หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ สร. ๐๒๐๔/ว. ๗๕ ลงวันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๒๕ แจ้งว่า คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๒๕ ให้ถือเป็น ระเบียบปฏิบัติสำหรับสตรีที่ยังไม่มีสามี เมื่อได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ จุลจอมเกล้าชั้นจตุตถจุลจอมเกล้าขึ้นไป ให้ใช้คำนำหน้านามว่า “คุณ”

จึงเรียนมาเพื่อโปรดแจ้งให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องได้แจ้งให้นายทะเบียน และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานทะเบียนราษฎรทราบและถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายอิทธิชัย สวัสดิ์สาลี)

รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ปฏิบัติราชการแทน

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สำนักอำนวยการและเครื่องราชอิสริยาภรณ์

โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๔๒๓ , ๔๒๔

โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๗๑

www.cabinet.thaigov.go.th

www.ratchakitcha.soc.go.th

สำเนาถูกต้อง

(นายสุศักดิ์ วัฒนทอง)
ผู้อำนวยการสำนักงานราชบัณฑิตยสภา

ที่ นร ๐๑๐๖/๖๐๕๖

สำนักนายกรัฐมนตรี

ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

พฤษภาคม ๒๕๕๕

เรื่อง การใช้ตำแหน่งทางวิชาการ และ ดร. เป็นคำนำหน้านามของข้าราชการตำรวจที่มียศ

เรียน ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ

อ้างถึง หนังสือสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่ ตช ๐๐๓๕.(๑๖)/๘๕๔ ลงวันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๕๕

สิ่งที่ส่งมาด้วย ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการใช้ตำแหน่งทางวิชาการเป็นคำนำหน้านาม พ.ศ. ๒๕๓๖

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้หารือเกี่ยวกับการใช้ตำแหน่งทางวิชาการ เป็นคำนำหน้านามของผู้เข้าร่วมประชุมในการจัดทำรายงานการประชุมของโรงเรียนนายร้อยตำรวจ กรณีการใช้ ตำแหน่งทางวิชาการ และ ดร. เป็นคำนำหน้านามของข้าราชการตำรวจที่มียศ เช่น ศาสตราจารย์ พลตำรวจตรี ดร. โสภณ ศรีวพจน์ ว่าจะมีระเบียบ หลักเกณฑ์ และวิธีการใช้อย่างไร เพื่อที่จะได้ดำเนินการให้ถูกต้องตาม ระเบียบงานสารบรรณต่อไป ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

สำนักนายกรัฐมนตรีพิจารณาแล้วเห็นว่า การใช้ตำแหน่งทางวิชาการเป็นคำนำหน้านาม นั้น เป็นเรื่องที่กำหนดไว้ในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการใช้ตำแหน่งทางวิชาการเป็นคำนำหน้านาม พ.ศ. ๒๕๓๖ ซึ่งตามระเบียบฯ ข้อ ๔ ได้กำหนดนิยามของคำว่า “ตำแหน่งทางวิชาการ” หมายความว่า ตำแหน่ง ศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ หรือผู้ช่วยศาสตราจารย์ ซึ่งได้รับแต่งตั้งตามกฎหมายว่าด้วยสถาบันอุดมศึกษา ไม่ว่าจะตำแหน่งทางวิชาการประจำ ตำแหน่งทางวิชาการพิเศษ ตำแหน่งทางวิชาการเกียรติคุณหรือที่เรียกชื่อ อย่างอื่นในลักษณะเดียวกัน โดยตามระเบียบฯ ข้อ ๕ ได้กำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางวิชาการมีสิทธิใช้ ตำแหน่งทางวิชาการที่ได้รับเป็นคำนำหน้านามได้ในการลงชื่อ หนังสือ เอกสาร งานสารบรรณหรือการเรียก ขานใดๆ เสมือนยศ หรือคำนำหน้านามอย่างอื่น และในกรณีที่มีสิทธิใช้คำนำหน้านามอย่างอื่นด้วย ตาม ระเบียบฯ ข้อ ๖ ได้กำหนดให้เรียงตามลำดับก่อนหลัง ดังนี้

๖.๑ ตำแหน่งทางวิชาการ

๖.๒ ยศ

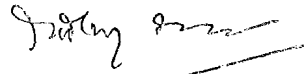
๖.๓ บรรดาศักดิ์ ฐานันดรศักดิ์ หรือคำนำหน้านามสตรีที่ได้รับพระราชทาน เครื่องราชอิสริยาภรณ์และมีสิทธิใช้คำนำหน้านามนั้นตามกฎหมาย ระเบียบหรือประกาศของทางราชการ ทั้งนี้ โดยระเบียบฯ ข้อ ๑๐ ได้กำหนดให้กรณีที่บุคคลอื่นหรือทางราชการจะเรียกชื่อผู้ดำรงตำแหน่งทาง วิชาการ จะใช้ตามระเบียบฯ นี้หรือไม่ก็ได้ตามที่เห็นสมควร

จากระเบียบฯ ดังกล่าว เมื่อโรงเรียนนายร้อยตำรวจประสงค์จะใช้ตำแหน่งทางวิชาการ เรียกชื่อบุคคลในการจัดทำรายงานการประชุมซึ่งเป็นหนังสือราชการชนิดหนึ่งตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. ๒๕๒๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม แล้ว เมื่อตำแหน่งทางวิชาการของบุคคลดังกล่าวเป็น ตำแหน่งที่ได้รับแต่งตั้งตามกฎหมายว่าด้วยสถาบันอุดมศึกษาตามที่กำหนดในระเบียบฯ ข้อ ๔ และบุคคลนั้น เป็นผู้มียศด้วยแล้วจึงต้องจัดเรียงลำดับก่อนหลังตามระเบียบฯ ข้อ ๖ ซึ่งกรณีตามข้อหารือจึงใช้ว่า “ศาสตราจารย์ พลตำรวจตรี โสภณ ศรีวพจน์”

สำหรับคำว่า “ดร.” เป็นคำแสดงวุฒิการศึกษาได้เป็นตำแหน่งทางวิชาการตามระเบียบ
สำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการใช้ตำแหน่งทางวิชาการเป็นคำนำหน้านาม พ.ศ. ๒๕๓๖ และไม่มีกฎหมาย
ระเบียบใดบัญญัติให้ใช้เป็นคำนำหน้านาม ดังนั้น โดยหลักการจึงไม่อาจใช้คำว่า “ดร.” ในการจัดทำหนังสือ
ราชการได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายระพีพันธุ์ สริวัฒน์)

หัวหน้าผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี ปฏิบัติราชการแทน
ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
สำนักกฎหมายและระเบียบกลาง
โทร. ๐ ๒๒๘๒ ๒๖๙๔
โทรสาร ๐ ๒๒๘๒ ๗๘๙๖

ตรวจ/

- นายพร.ภณภณภร./.....
- พล.ต.นันทกมล.....
- พล.ต.อ......
- นาย.....

ร่าง/.....
พิมพ์/.....

ประกาศ

การใช้คำนำหน้านามสตรีผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์จุลจอมเกล้า

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ประกาศว่า

โดยที่ทรงพระราชดำริด้วยพระราชหฤทัยระลึกถึงพระเดชพระคุณพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ผู้ทรงสถาปนาเครื่องราชอิสริยาภรณ์จุลจอมเกล้า อันเป็นเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานเป็นพระมหากษัตริย์คุณแก่บุรุษและสตรีผู้มีความจงรักภักดี ทำคุณประโยชน์ให้แก่แผ่นดินเป็นที่ประจักษ์ โดยเฉพาะสตรีผู้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์จุลจอมเกล้า นับเป็นผู้ได้รับเกียรติยศจากองค์พระมหากษัตริย์ สมควรได้รับการยกย่องแม้มิได้สมรส

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้สตรีทุกคนที่ได้รับพระมหากษัตริย์คุณโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์จุลจอมเกล้า ชั้นปฐมจุลจอมเกล้า และชั้นทุติยจุลจอมเกล้าพิเศษ ใช้คำนำหน้านามว่า “ท่านผู้หญิง” และให้สตรีทุกคนที่ได้รับพระมหากษัตริย์คุณโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์จุลจอมเกล้า ชั้นทุติยจุลจอมเกล้า ตติยจุลจอมเกล้า และจตุตถจุลจอมเกล้า ใช้คำนำหน้านามว่า “คุณหญิง”

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๓ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๖๕

ประกาศ ณ วันที่ ๔ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๖๕ เป็นปีที่ ๗ ในรัชกาลปัจจุบัน